

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Tres diversæ Scholasticorum sententiæ. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

spiritus Dei. Est autem & alia angelorum cognitio, quæ eos beatos facit, quia vident Verbum & res in Verbo. Et hac quidem visione cognoscunt mysteria gratiæ; nõ quidem omnia, nec æqualiter omnes, sed secundum quod Deus voluerit eis reuelare, secundum illud Apostol. 1. Corinth. 2. Nobis autem reuelauit Deus per spiritum suum: ita tamen quod superiores Angeli perspicacius diuinam sapientiam contemplantes, plura mysteria & altiora in ipsa DEI visione cognoscunt, quæ inferioribus manifestant, eos illuminando. Et horum etiam mysteriorum quædam à principio suæ creationis cognouerunt, quædam vero postmodum secundum quod eorum officii congruit, edocentur.

Ad primum ergo dicendum, quod de mysterio incarnationis Christi dupliciter contingit loqui. Vno modo in generali. Et sic omnibus reuelatum est à principio suæ beatitudinis. Cuius ratio est, quia hoc est quoddam generale principium, ad quod omnia eorum officia ordinantur. Omnes enim sunt administratorij spiritus vt dicitur Hebr. primo. In ministerium missi propter eos qui hereditatē capiunt salutis. Quod quidem fit per incarnationis mysterium. Vnde oportuit de hoc mysterio omnes à principio communiter edoceri. Alio modo possumus loqui de mysterio incarnationis quantum ad speciales condiciones. Et sic non omnes Angeli à principio de omnibus sunt edocti: imo quædam etiam superiores angeli postmodum didicerunt, vt patet per auctoritatem Dionysij inductam.

Ad secundum dicendum, quod licet angelij beati diuinam sapientiam contemplantur: non tamen eam comprehendunt. Et ideo non oportet, quod cognoscant quicquid in ea latet.

Ad tertium dicendum, quod quicquid Prophetæ cognouerunt de mysterio gratiæ per reuelationem diuinam, multo excellentius est angelis reuelatum. Et licet Prophetis ea quæ Deus facturus erat circa salutem humani generis, in generali reuelauerit: quædam tamen specialia Apostoli circa hoc cognouerunt, quæ Prophetæ non cognouerant, secundum illud Ephes. 3. Potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi, quod aliis generationibus non est agnitus, sicut reuelatum est sanctis Apostolis. Inter ipsos etiam Prophetas posteriores cognouerunt quod priores non cognouerunt, secundum illud Psal. 118. Super senes intellexi. Et Gregorius dicit quod

ARTIC. V.

per successiones temporum crenit diuina cognitionis argumentum.

PRIMOR conclusio est, Angeli non possunt naturaliter cognoscere mysteria gratiæ. Posterior conclusio, Visionem quam vocant beatificam, videri possum angelum verbum, & alia mysteria gratiæ in verbo, non quod omnia, nec omnes æqualiter, sed prout eis voluerit Deus reuelare. Has conclusiones sequentibus disputationibus explicabimus.

DISPUT. CCXIV.

An possit angelus naturæ suæ virtutibus mysteria gratiæ cognoscere.

Tres diuersæ Scholasticorum sententiæ, cap. 1.

Notationes quædam pro explicatione variorum sententiæ, cap. 2.

Exponitur vera sententiæ in vniuersum, cap. 3.

Corollaria superioris doctrine, cap. 4.

CAPVT I.

Tres diuersæ Scholasticorum sententiæ.

PRæfens controversia non est de cognitione cuiuscunque obiecti, quod supernaturali solium virtute cognosci potest: nam de mysterio Trinitatis, quod vi naturali intellectus creari percipi nequit, iam notauimus supra disput. 32. cap. 1. eodem modo quæstio non est de mysterio incarnationis, huius enim notitia supponit notitiam mysterij Trinitatis, & de illo in tertiam partem differemus. Est igitur præfens difficultas solum proposita de ceteris omnibus mysterijs gratiæ extra Deum: an possint ab Angelo naturaliter cognosci: in qua certum est apud omnes, angelos absque peculiari reuelatione non cognoscere singillatim mysteria gratiæ, quæ Deus voluntate sua facturus est, bene tamen cognoscere in reuelatum, Deum posse facere aliquid supra ordinem naturalem, quicquid illud sit. Prius sic ostenditur: consilium voluntatis Dei non solum angelis videntibus, sed etiam clare intuitibus Deum absconditum est: si enim consilium voluntatis vniuersi angelij alterum latet, multo magis consilium voluntatis Dei: ergo quid Deus facturus sit, non potest ab angelis sine particulari reuelatione cognosci. Posterius vero sic probatur, angelus recte nouit, imo & philosophi ratione Physica demonstrare recte possunt, Deum aliquid posse supra communem ordinem rerum, cum earum omnium esse ab ipso factum fuerit, & conseruetur: sciunt igitur naturaliter angeli posse Deum propria virtute facere aliquid supernaturale, vtrum autem hoc sit supernaturaliter ex parte modi, an vero secundum substantiam, existimo illis notum non esse naturaliter: quia inter naturalia secundum suam naturam, & ex parte modi solum efficiuntur, nesciunt distinguere, nisi reuelatione aliqua facta. An vero mysteria gratiæ supernaturalia iam facta angeli cognoscant, Scholasticis controuersum est, varietate de hac re senserunt.

Prima sententiæ sit Scoti in 4. dist. 10. q. 8. & sup. 3. deo, & seqq. qui disputans de modo existerendi corporis Christi in Eucharistia, & de modo existendi accidentium, inquit, ab angelo propria virtute cognosci: quam sententiam amplectuntur Bona in 4. d. 10. q. 8. Maior ead. d. q. 5. & prius docuerat. Egidius Theoremate 16. Gal. in Can. Illius 42. Iura 1. de quibus

1. di. 11. qu. 2.
ar. 4. & opus.
1. c. 26. &
pb. 3. lect. 3.

Angeli, sed
contra.

Ocam in 4. quæst. 5. art. 3. Ceterum quia hæc opinio quoad hanc partem vera est, rationes quibus illa confirmatur, inferius afferam: nunc autem vnicam tantum adducam, quæ Scotus, & alii probant, cetera omnia gratiæ mysteria facta, quæcunque illa sint, optime ab angelis cognosci. Ratio autem est huiusmodi: omne ens creatum est obiectum accommodatum intellectui Angelico, & cuiusque intellectui separato, ut cognoscatur ab eo cogitatione (ut aiunt) abstractiua: ergo naturaliter etiam cognosci poterit cognitione intuitiua: nam intuitiua hoc solo differt ab abstractiua, quod intuitiua est rei præsentis, abstractiua vero est rei præteritæ & absenti: qui autem cognoscere potest aliquid absens & præteritum, multo melius & præiens cognoscet. Porro mysteria gratiæ esse obiectum accommodatum intellectui separato, ut abstractiua notitia cognoscantur, ex professo Scotus non affirmat: probari autem potest ex doctrina ipsius dupliciter: primum quia si aliquid obstat, quo minus essent obiecta accommodata, ut naturaliter cognoscerentur, maxime quia sunt supernaturalis ordinis (ideo namque supernaturalia nuncupari videntur, quia sunt alterius superioris entitatis) sed hoc est falsum: naturale enim, & supernaturale non differunt in se ipsis, sed solum ex parte efficientis: quia producantur vel ab efficienti naturali, vel ab efficienti supernaturali: cum tamen alias in seipsis naturam habeant eiusdem ordinis: sic docuit ipse Scotus loco citato, & antea dixerat q. prima prologi §. Ad questionem igitur respondeo, & seqq. ubi dixit nullam esse formam suapte naturæ ordinis alicuius supernaturalis, & superioris, sed secundum substantiam suam omnia esse naturalia, rationem vero naturalis, & supernaturalis rebus conuenire ex parte solum efficientis. Quæ etiam ratione alio in loco asserit, esse in nobis naturalem appetitum ad beatitudinem, sicut ad formam nobis naturalem, de quo 1. 2. q. 5. artic. 8. differendum est. Deinde confirmari potest alia ratione Scoti, quia contingere potest, ut ens naturale sit multo perfectius, quam supernaturale: nam substantia, quæ est ens naturale, perfectior est multo, quam accidens quodcunque: ergo non minus recte intelligi potest accidens, quod dicitur supernaturale, quam substantia, quæ vocatur naturalis. Huic sententiæ fauet Henricus in summa articulo 33. quæstione 2. ad tertium, ubi asserit ideo non posse produci speciem essentia diuinæ, quia si ea esset in intellectu beati, ab angelo videretur propria virtute: constat autem speciem essentia diuinæ, siue sit impressa, siue expressa, esse quid supernaturale.

Secunda opinio est quæcumque; mysteria gratiæ supernaturalia non posse ab angelo propria virtute cognosci: ex quo etiam inferunt modum, quo Christus existit in Eucharistia, ab angelo propria virtute non videri. De mysteriis in vniuersum ita docet S. Thom. in hoc art. & Caiet. & recentiores Thomistæ cum eo. De modo autem, quo Christus existit in Eucharistia, idem S. Doctor id tradit 3. parte q. 76. art. 7. & ibidem Caiet. Scotus in 4. dist. 10. quæst. 1. art. 7. Ricardus eadem dist. art. 5. quæst. 1. Paludan q. 4. art. 2. & Henr. quodlibet 1. q. 12. refertur etiam pro hac sententia Bonau. ead. dist. 2. part. art. 2. quæst. 1. & Alexand. 4. part. quæst. 10. in tractatu de sacrificio Missæ membr. 7. art. 3. §. 8. Hi tamen duo Doctores loquuntur de intellectu humano, quamdiu corpori coniunctus

Vázquez in 1. parte Tom. 2.

est: de intellectu autem coniuncto corpori non video posse esse controuersiam: manifestum enim est, corpus Christi in Eucharistia non posse ab intellectu humano pro hoc statu percipi. Ceterum Ocamus absque vlllo fundamento peculiari quadam ratione in hac re philosophatur: ait enim, corpus Christi in Eucharistia emissurum ex se species in oculum, ut videretur, nisi peculiari Dei providentia impediretur à Deo. Hac tamen omnia opinione, de qua loco citato 3. partis dissendum ex professo nobis est, sententia prædicta de mysteriis gratiæ in vniuersum sic probatur à Sancto Thoma, Angelus non potest cognoscere ea, quæ pendunt ex libera hominis aut alterius Angeli voluntate, nempe secreta voluntatis: ergo neque ea, quæ pendunt ex libera Dei voluntate: huiusmodi sunt mysteria gratiæ, ergo illa non possunt ab angelo propria virtute cognosci. Loquitur autem Sanctus Doctor non solum de futuris, sed etiam de præsentibus mysteriis gratiæ: ut sicut secretum cordis, quod præiens est, cognosci nequit, ita etiam nec mysteria gratiæ præsentia. De modo autem, quo Christus existit in Eucharistia, suam sententiam ita confirmant: Modus ille est supernaturalis ordinis pendens ex sola Dei voluntate: ergo non est obiectum accommodatum ut ab angelo propria virtute cognoscatur. Prædicti Doctores, qui loquuntur de modo quo Christus in Eucharistia existit, nihil dicunt de modo, quo accidentia sine subiecto existunt per se in hoc Sacramento, an videlicet ab angelo possent cognosci absentia panis, & subiecti accidentium, ac proinde modus, quo existunt per se. Henricus vero loquitur de desitione illa panis, an cognoscat Angelus esse annihilationem, vel conuersionem, & per quem modum Christus panis succedat.

Tertia opinio est Durandi in 4. dist. 10. q. 4. n. 6. qui partim cum prima, partim cum secunda, sententia docet: ait enim duo. Vnum est, existentiam accidentium sine subiecto forte cognosci ab angelo virtute naturali, eo quod suapte natura Angelus cognoscat omnia entia naturalia, ac proinde cognoscere possit absentiam & corruptionem cuiuslibet substantiæ create: quia non debet esse maioris difficultatis, ut cognoscatur esse rei, quàm non esse illius: cum eiusdem ordinis sint. Alterum est, existentiam corporis Christi sub specie panis non posse ab angelis pro propria virtute cognosci. Confirmat autem, quia existentia hæc non est ordinis naturalis, sed supernaturalis: siquidem cuius rerum naturalium minime subest: ea vero quæ sunt supernaturalis ordinis, nequeunt ab angelis propria virtute cognosci. Quocirca Durandus, conuenit cum sancto Thoma, & aliis doctoribus, secundæ opinionis in eo, quod docent, Angelos propria virtute non posse cognoscere vlla mysteria, quæ sunt ordinis supernaturalis.

CAPVT II.

Notationes quædam pro explicatione verioris sententiæ.

Ceterum, ex his tribus opinionibus diserte eliciamus id, quod probabilius nobis videtur, duo nobis præmittenda sunt. Vnum est, ens supernaturale relate dici ad naturale, aut naturam, super quam dicitur esse, ut manifestum est. Hac de causa supra disp. 44. c. 1. ostendi non posse

Aaa 2

creat